

Tuloksellisuustarkastus

Tarkastuskertomus 1/2018 Metsähallituksen toiminta valtion maa- ja vesiomaisuuden hallinnassa

Yhteenveto kertomusluonnoksen lausunnoista

Valtiontalouden tarkastusvirasto on saanut viitekohdassa mainitun tarkastuskertomuksen luonnoksesta palautetta seuraavasti:

Metsähallitus 28.11.2017

Ympäristöministeriö 29.11.2017

Maa- ja metsätalousministeriö 30.11.2017

Lausunnonantajilla on ollut tilaisuus

- lausua näkemyksensä tarkastuskertomusluonnoksessa esitetyistä tarkastusviraston kannanotoista sekä
- esittää kertomusluonnoksen tekstiin korjaus- ja täsmennysehdotuksia.

Ennen lopullisen tarkastuskertomuksen antamista tarkastusvirasto on kertomusta viimeisteltäessä ottanut huomioon palautteen seuraavasti:

1. Lausunnonantajien näkemykset kannanotoista

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriö totesi lausunnossaan, että Valtiontalouden tarkastusviraston havainnot ja suositukset ovat hyvin linjassa Metsähallituslain 2016 voimaantulleen muutoksen tavoitteiden kanssa. Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastukseen liittyvät havainnot tukevat sitä tietoa, mitä maa- ja metsätalousministeriö on omassa ohjauksessaan kerännyt Metsähallituksen toiminnasta, tilanteesta ja tulevaisuudesta. Maa- ja metsätalousministeriön lausunnolla ei ollut vaikutusta kannanottojen muotoiluun.

Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että raportissa on käytetty (Metsähallituksen työjärjestyksen 9.2.2017 mukaisesti) julkisista hallintotehtävistä muotoa Luontopalvelut ja Eräpalvelut –yksiköt. Metsähallituslain mukainen termi on julkisten hallintotehtävien yksikkö. Lisäksi ympäristöministeriö kiinnitti huomiota julkisten hallintotehtävien organisointiin ja konsernitoimintojen kustannusten kohdentamiseen. Muutoin ympäristöministeriöllä ei ollut huomautettavaa raportin sisältöön. Ympäristöministeriön lausunnolla ei ollut vaikutusta kannanottojen muotoiluun.

Metsähallitus

Metsähallitus käsitteli lausunnossaan taseen arvostukseen liittyvää arvionvaraisuutta ja toi esille, että päätöstä käyttää Metsähallituksen avaavan taseen arvioinnissa nimenomaan yläkvartaalin mukaista diskonttokorkoa 5,7 % voi perustella mm. sillä, että näin valtion omistaman maa- ja vesiomaisuuden arvo vastaa parhaiten Metsähallitusta lähellä olvien verrokkiorganisaatioiden metsäomaisuuden arvoa. Metsähallituksen mukaan ylärajan edustama diskonttokorko vähentää myös riskiä korkotekijöi-

den muuttumista mahdollisesti seuraavasta omaisuuden alaskirjaustarpeesta. Jos tällainen alaskirjaus jouduttaisiin tekemään ja se tehtäisiin normaalisti tulosvaikutteisesti, niin se veisi Metsähallitukselta tuloutusmahdollisuuden useiksi vuosiksi.

Metsätalousliiketoiminnan ja yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden yhteensovittamiseen liittyen Metsähallitus käsitteli lausunnossaan työllisyys- ja porotaloushyötyjä sekä saamelaiskulttuurille tuotettuja hyötyjä ja niiden mittaamista. Metsähallituksen mukaan uusittu omistajapolitiikka korostaa työllistämismittauksen sisältönä kumppanuusyritysten ja aluetalouden näkökulmaa sekä yhteiskunnan kokonaishyötyjen muodostumista. Päämääränä ei enää ole se, että Metsähallitus itse työllistäisi mahdollisimman paljon. Työllisyyttä koskeva hyötyarvio on mahdollista tehdä nyt aiempaa paremmin uuden omistajapolitiikan sisältöön perustuen.

Porotaloushyötyihin ja niiden mittaamiseen liittyen Metsähallitus pitää parempana kehittää yhteistyötä ja toimintojen yhteensovittamista, kuin ylläpitää euromääräisen hyötyarvion aiheuttamaa vastakaisasettelua porotalouden harjoittajien kanssa. Saamelaiskulttuurille tuotettuja hyötyjä arvioitaessa Saamelaiskäräjät on esittänyt kantanaan, että saamelaiskulttuuri on kv. sopimusten ja perustuslain suojaama ja tästä syystä euromääräinen hyötyvaikutusten mittaaminen ja vertaaminen panokseen ei niiden tarkasteluun sovellu. Näistä syistä Metsähallitus pitää porotaloudelle ja saamelaiskulttuurille tuotettujen hyötyjen osalta kuvailevaa tarkastelua selvästi parempana kuin panosten ja hyötyjen yhteismitallistamista euromääräisiksi.

Tarkastusviraston suosituksiin liittyen Metsähallitus on tarkastusviraston kanssa samaa mieltä, että avaavan taseen arvostamisessa käytetyn diskonttokoron tason valinta olisi tullut perustella ja dokumentoida paremmin. Metsähallituksen avaava tase on valtion talousarvioasiana myös Metsähallituksen valmisteluvastuulle kuuluva asia.

Suosituksista taseen nykyistä suunnitelmallisemmasta uudelleen arvioinnista Metsähallitus totesi, että se pitää tasearvoa, omaisuuden tuottotavoitetta ja omistajapolitiikassa määriteltyjä liiketoiminnan periaatteita kokonaisuutena, joita tulee tarkastella yhdessä, kuten nykyisessäkin omistajapolitiikassa on tehty. Pelkkään taseen uudelleen arviointiin ei Metsähallituksen mielestä ole syytä ryhtyä.

Uuden liiketoiminnan aloittamista ja sen organisointia koskevaan suositukseen Metsähallitus totesi, että kysymys tulee ratkaista Metsähallituslain toimialamäärittelyn pohjalta. Uusi laki on myös linjannut mm. Metsähallituksen Kiinteistökehitys –tulosyksikön aseman. Metsähallitus on tarkastusviraston kanssa samaa mieltä siitä, että uusi liiketoiminta edellyttää korkeaa päätöksentekokynnystä. Nykyinen 2016 hyväksytty omistajapolitiikka edustaa uusien liiketoimintojen käynnistämisen osalta juuri tätä linjaa.

2. Teknisluonteiset täsmennys- ja korjausehdotukset

Metsähallituksen lausunnossa ja erillisessä asiakirjassa esitetyt teknisluonteiset korjaus- ja täsmennysehdotukset on huomioitu tarkastuskertomuksessa.

Lisätietoja: Ylitarkastaja Sanna Ollila, p. 09 432 5871.